

MEDDELELSE

Elmateriel

nr. 9/09

(Erstatter Elmateriel nr. 10/06)

Februar 2009

MVE

Krav til dåser for indbygningsarmaturer

Generelt

Indbygningsarmaturer kræves ikke i almindelighed indbygget i en dåse.

Da der er krav om, at ledninger i den faste installation afsluttes i et lukket forbindelsesrum, kan det i visse tilfælde være hensigtsmæssigt at installere et indbygningsarmatur i en dåse. Det gælder, hvis armaturet ikke er forsynet med et lukket forbindelsesrum eller hvis man skal placere og forbinde en forkoblingsenhed, transformer og lignende eller man skal holde den fornødne afstand til bygningsdele eller til isolering.

Indbygningsarmaturer, der er prøvet efter DS/EN 60598 serien, skal prøves for temperaturstigninger efter tillæg D i en trækfri kasse med dimensioner i forhold til armaturets størrelse og mærkning. Dette gælder uanset om de er F-mærkede, F-hat mærkede eller uden F-mærke/overkrydset F-mærke,

Efter annex A i DS/EN 60598-2-2 for indbygningsarmaturer bør et indbygningsarmatur ikke indbygges i et volumen, fx en dåse eller en bygningsdel, som er mindre end prøvekasens, "medmindre fabrikanten af armaturet har godtgjort, at driften vil være tilfredsstillende". Fx at temperaturgrænserne ikke overskrides.

Efter § 3.3 i EN 60598-1 skal fabrikanten af indbygningsarmaturet angive alle enkeltheder, der har betydning for installation, brug og vedligeholdelse enten på armaturet eller i de anvisninger, der følger med armaturet.

SIKKERHEDSSTYRELSEN

Nørregade 63

6700 Esbjerg

Tlf 33 73 20 00

Fax 33 73 20 99

sik@sik.dk

www.sikkerhedsstyrelsen.dk

CVR-nr. 27 40 31 23

ØKONOMI- OG

ERHVERVS MINISTERIET

Forklaring af F-mærket

F-mærket - med eller uden "hat" - betyder, at armaturet kan monteres på almindeligt brændbart underlag (træ eller træbaserede materialer på mere end 2mm).

- Et F-mærket indbygningsarmatur skal indbygges med en afstand til bygningsdele og isolering efter fabrikantens anvisning.
- Et F-"hat" mærket indbygningsarmatur må indbygges uden afstand til bygningsdele og isolering.
- Indbygningsarmaturer uden F-mærke eller med overkrydset F-mærke må ikke monteres på almindeligt brændbart underlag, og må heller ikke dækkes af isolering. De kan installeres i en dåse med en afstand til siderne på mellem 50 og 75 mm, eller mindre hvis armaturfabrikanten anbefaler det. Fra indbygningsarmaturets væsentligste overside til toppen/bunden af dåsen skal der være mindst 25 mm, eller mindre hvis armaturfabrikanten anbefaler det.

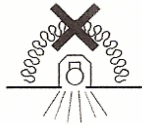
OBS! F-mærket er bortfaldet med den nye udgave af produktstandard for belysningsarmaturer EN 60598-1, som træder i kraft med en overgangsperiode frem til april 2012. I stedet skal belysningsarmaturer, der ikke kan indbygges i almindelige brændbare materialer forsynes med et af følgende symboler.

Manglende F-mærke kan altså enten betyde, at

- armaturet ikke må monteres i eller på et underlag af almindeligt brændbart materiale efter de "gamle" regler, eller at
- armaturet kan monteres i eller på et underlag af almindeligt brændbart materiale efter de nye regler

Et armatur, der ikke kan indbygges i isolering, skal efter den nye standard mærkes med følgende symbol:

Manglende F-”hat”mærke kan altså enten betyde, at

- armaturet ikke må monteres indbygget i isolering efter de ”gamle” regler, eller at
- armaturet kan monteres indbygget i isolering efter de nye regler

Det er derfor vigtigt, at fabrikanten oplyser krav til montering af ikke-mærkede armaturer.

Krav til dåser for indbygningsarmaturer

En dåse for indbygningsarmaturer kan være en del af et bestemt armatur, og behøver derfor kun at være prøvet sammen med dette indbygningsarmatur. Dåsen kan også være beregnet til anvendelse sammen med forskellige indbygningsarmaturer, begrænset af fx indbygningsarmaturenes effekt, størrelse m.m. Endelig kan dåserne være installationsdåser, hvori der kan foretages ledningssamlinger i den faste installation.

Dåser, som er en del af et bestemt indbygningsarmatur

Dåsen anses for at opfylde Lavspændingsdirektivet, hvis den sammen med indbygningsarmaturet overholder de krav i DS/EN 60 598-1 og DS/EN 60 598-2-2, som er relevante for en eller flere af følgende funktioner:

- skabe luft omkring armaturet
- anvendes som det krævede "lukkede forbindelsesrum i fast monterede brugsgenstande". (Kravet om lukket forbindelsesrum findes i Stærkstrømsbekendtgørelsen, afsnit 6, kapitel 526.1.)
- beskytte mod elektrisk stød
- beskytte mod mekaniske påvirkninger
- beskytte mod ild/brand

Hvis dåsen sælges som en del af armaturet, skal den ikke CE-mærkes separat.

Dåser, som **ikke** er en del af et bestemt indbygningsarmatur

En dåse, der anvendes som elektrisk forbindelsesrum for indbygningsarmaturer, og som ikke er en del af et bestemt indbygningsarmatur, anses for at opfylde Lavspændingsdirektivet, hvis den overholder EN 60 670-1 og EN 60 670-22. Sådan en dåse skal CE-mærkes.

En dåse, der ikke anvendes som elektrisk forbindelsesrum for indbygningsarmaturer, men kun anvendes for at holde den krævede afstand fra armaturet til isolering og bygningsdele, behøver ikke at opfylde EN 60 670-1 og EN 60 670-22. Sådan en dåse skal **ikke** CE-mærkes.

For de to sidstnævnte dåser gælder det yderligere, at

- der skal tages hensyn til de afstandskrav til sider og til top, der gælder for et givet indbygningsarmatur, og som fabrikanten af indbygningsarmaturet har pligt til at oplyse. Indbygningsarmaturet skal installeres på samme måde, som det er prøvet efter DS/EN 60598-1 og DS/EN 60598-2-2.
 - de ligesom dæksler, skærme og lignende dele af armaturet, der ikke anvendes til isolation, og som ikke består glødetradsprøven på 650 grader C, skal være anbragt i en passende afstand fra enhver opvarmet del af armaturet, som kan antænde materialet. Dåsen skal være formstabil ved den højeste temperatur. Vi gør opmærksom på, at armaturer med nogle lyskilder, fx 'cool beam', kan frembringe høje temperaturer visse steder på dåsens sider eller top/bund.
 - kravet i Stærkstrømsbekendtgørelsen, afsnit 6, om den højeste temperatur for lederisolationen i den faste installation skal overholdes.
 - den effekt, der opgives af dåsefabrikanten, skal sikre, at de nævnte forhold er opfyldt.
-